

RÖD LISTA ÖVER VÄSTAFRIKANSKA KULTURFÖREMÅL SOM ÄR I FARA

AKUT!

MALI

2016 uppdatering

**RedList
RödLista**

ICOM

ICOM international
council
of museums

Huvudföreskrifter och avtal som skyddar västafrikanska kulturarv (ej fullständig lista)

INTERNATIONELLA INSTRUMENT

Haagkonventionen från 14 maj 1954

om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt.

Ratificering: Elfenbenskusten (1980)

Anslutning: Mali, Nigeria (1961) – Burkina Faso (1969) – Niger (1976)
Senegal (1987) – Benin (2012) – Togo (2017)

Första protokollet (14 maj 1954)

Anslutning: Mali, Nigeria (1961) – Niger (1976)

Burkina Faso, Senegal (1987) – Benin (2012) – Togo (2017)

Andra protokollet (26 mars 1999)

Ratificering: Nigeria (2005)

Anslutning: Niger (2006) – Benin, Mali (2012) – Togo (2017)

Unescos konvention från 14 november 1970

om åtgärder för att förbjuda och förhindra olovlig införsel, utförsel och överlåtelse av äganderätt till kulturegendom.

Ratificering: Niger, Nigeria (1972) – Senegal (1984) – Burkina Faso, Mali (1987)
Elfenbenskusten (1990) – Benin (2017) – Togo (2018)

Unescos konvention från 16 november 1972

om skydd för världens natur- och kulturarv.

Ratificering: Nigeria (1974) – Senegal (1976) – Elfenbenskusten (1981)

Benin (1982) – Burkina Faso (1987) – Guinea-Bissau (2006)

Accepterad: Niger (1974) – Mali (1977) – Togo (1998)

Unidroits konvention från 24 juni 1995

om kulturföremål som stulits eller förts ut olagligt.

Ratificering: Burkina Faso (2018), Elfenbenskusten (2020), Benin (2021)

Anslutning: Nigeria (2005)

Signerad: Senegal (1996)

Unescos konvention från 2 november 2001

om skydd av kulturarv under vatten.

Ratificering: Nigeria (2005) – Benin (2011) – Togo (2013) – Senegal (2020)

Accepterad: Guinea-Bissau (2016)

NATIONELL LAGSTIFTNING

BENIN

Dekret nr. 35/PR/MENJS rörande skyddet av kulturegendom
(1 juni 1968).

Artikel 10 i konstitutionen från 11 december 1990.

Lag nr. 91-006 som implementerar kulturstadgan i republiken Benin
(25 februari 1991).

Lag nr. 2007-20 rörande skyddet av kulturarv och naturarv av kulturell
karaktär i republiken Benin (17 augusti 2007).

BURKINA FASO

Dekret nr. 2007-816/PRES förkunnande lag nr. 024-2007/AN
från 13 november 2007 som rör skyddet av kulturarv i Burkina Faso
(3 december 2007).

ELFENBENSKUSTEN

Lag nr. 87-806 rörande skyddet av kulturarvet
(28 juli 1987).

Artikel 7 i konstitutionen från 23 juli 2000.

GUINEA-BISSAU

Artikel 17, paragraf 1 i konstitutionen från 16 maj 1984.

MALI

Dekret nr. 203/PG-RM inrättandet av nationell kulturarvsskyddskommission
(13 augusti 1985).

Dekret nr. 275/PG-RM reglerande arkeologiska utgrävningar
(4 november 1985).

Lag nr. 86-61/AN-RM rörande återförsäljare av kulturföremål
(26 juli 1986).

Dekret nr. 299/PG-RM reglerande prospektering, marknadsföring
och export av kulturegendomar (19 september 1986).

Artikel 70 i konstitutionen från 27 februari 1992.

Interministeriell order nr. 94-7968/MCC-MAT för att reglera återförsäljare
inom kulturegendom, prospektering, marknadsföring och export
av kulturegendomar
(18 juli 1994).

Order nr. 96-1591/MCC-SG att upphäva och ersätta order nr. 0003/MSAC-DNAC
från 12 januari 1989 att upprätta och definiera operativa operativa förfaranden
för regionala och lokala kulturarvsskyddskommissioner
(14 oktober 1996).

Lag nr. 10-061 som ändrar lag nr. 85-40/AN-RM från 26 juli 1985
som relaterar till skyddet och främjandet av det nationella kulturarvet
(30 december 2010).

NIGER

Lag nr. 97-002 som rör skyddet, bevarandet och förbättrandet
av nationellt kulturarv (30 juni 1997)
och dekret nr. 97-407/PRN/MCC/MESRT/IA som fastställer förfarandena
för dess implementering (10 november 1997).

Artikel 82 i konstitutionen från 18 juli 1999, reviderad 13 maj 2004.

NIGERIA

Dekret nr. 77 om den nationella kommissionen för museer och monument
(28 september 1979).

Artikel 60b i konstitutionen från 29 maj 1999.

SENEGAL

Lag nr. 71-12 om förvaltning av historiska monument och av utgrävningar
och upptäckter (25 januari 1971).

Dekret nr. 73-746 för tillämpning av lag nr. 71-12 från 25 januari 1971
om förvaltning av historiska monument och av utgrävningar och upptäckter
(8 augusti 1973).

TOGO

Lag nr. 90-24 om skyddet av nationellt kulturarv
(23 november 1990).

Artikel 40 i konstitutionen från 12 september 1992, reviderad i december 2000.
Förordning nr. 2010-173/PR om den nationella kommissionen för kulturarv
(15 december 2010).

BILATERALA AVTAL

Mali/Amerikas förenta stater (1997, 2012).

RÖD LISTA

ÖVER VÄSTAFRIKANSKA KULTURFÖREMÅL SOM ÄR I FARA OCH MALI

Varför en Röd lista?

Genom hela historien har Västafrika förlorat stora delar av sitt kulturarv. ICOM publicerar, tack vare stöd från det schweiziska federala inrikesdepartementet, västafrikanska ekonomiska och monetära unionen (UEMOA) och det amerikanska utrikesdepartementet, den *Röda listan för västafrikanska kulturföremål som är i fara*. Även om de skyddas av nationell lagstiftning och internationella överenskommelser, så riskerar föremålstyperna på denna lista att handlas med på den olagliga konst- och antikvitetsmarknaden.

Kampen mot olaglig handel av kulturföremål kräver förstärkning – och efterlevnad – av rättsliga instrument likväl som användandet av praktiska verktyg.

Syftet med den västafrikanska Röda Listan, upprättad i nära samarbete med ett team av nationella och internationella experter, är att säkerställa framtida generationers rätt till detta arv.

Att skydda kulturarvet

Museer, auktionshus, konsthandlare och samlare uppmanas att inte förvärva föremål som liknar de som presenteras i listan utan att noggrant och grundligt ha undersökt deras ursprung och all relevant juridisk dokumentation. Alla artefakter som skulle kunna ha sitt ursprung i denna region bör genomgå detaljerade gransknings- och försiktighetsåtgärder innan någon transaktion genomförs.

Vi vill påminna alla om att ICOM inte tillhandahåller intyg rörande ursprung eller autenticitet. Endast nationella statliga myndigheter har rätt att utfärda dokument som rör export och import av kulturföremål.

Om du misstänker att ett kulturföremål från Västafrika har blivit stulet, plundrat eller olagligt exporterat, vänligen kontakta:

International Council of Museums (ICOM)

15, rue Lasson - 75012 Paris - Frankrike

Tel.: +33 1 47 34 05 00 - Fax: +33 1 43 06 78 62

E-post: illicit-traffic@icom.museum

VIKTIGT

En Röd lista är INTE en lista över faktiskt stulna föremål.

De kulturföremål som avbildas är inventerade föremål i samlingar på erkända institutioner. De tjänar till att illustrera de föremålskategorier som är mest utsatta för olaglig handel.

ICOM vill tacka alla institutioner och personer som har bidragit med fotografierna i denna Röda lista.

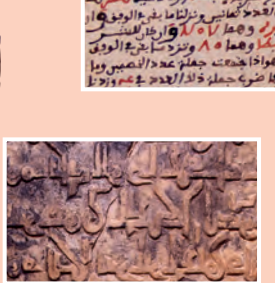
AKUT MALI

Skrift

1100 – 1700-tal e.v.t.

Stelar (1100 – 1700-tal e.v.t.): Stenplaketter (marmor, sandsten) med arabisk skrift. [1]

Manuskript (1200 – 1600-tal e.v.t.): Pergament, papper. Från Timbuktu, Djenné, Gao, Kayes och Ségou. Mestadels skrivet på arabiska. Enskilda sidor eller hela böcker, ibland läderbundna, med eller utan illuminationer. [2–3]

1. Gravstela av vit marmor, Sané nekropol (Gao-området), 1100 – 1200-tal e.v.t., 88 x 44 cm. © Musée national du Mali

2. Manuskript av pergament, Timbuktu, 1200 – 1600-tal e.v.t., 26,5 x 41 cm. © Musée national du Mali

3. Läderbundna pappersböcker, Timbuktu, 1200 – 1600-tal e.v.t., 22 x 18 cm. © Musée national du Mali

Skulpturer

1000 – 1500-tal e.v.t.

Terrakottastatyer och statyetter. Tellem/pre-dogon eller Nigerflodens dal-civilisationen.

1000 – 1400-tal e.v.t.: Geometriskt formade; långsträckt kropp; fyrkantiga axlar; spetsiga bröst; skulpterad och/eller skuren mage; långa, slanka, parallella armar och ben. Höjd: 30-50 cm. [4–5]

1100 – 1500-tal e.v.t.: Antropomorf, kan ha mandelformade ögon, skurna ögonfransar, ögonlock med koncentriska inristningar, långsträckt näsa och hals. Figuriner med långa, slanka kroppar, antingen sittande eller stående. Kropparna kan vara släta eller täckta med runda knottor eller ormmotiv. Mått: 10-60 x 10-40 cm. [6–7–8]

4. Terrakottastatyett, Djenné (Nigerflodens dal), 1100 – 1400-tal e.v.t., 37 cm. © Musée national du Mali

5. Antropomorfisk kvinnostatyett av terrakotta i bankoni-stil, Bougouni-området, 1300 – 1400-tal e.v.t., 48 cm. © Musée national du Mali

6. Terrakottastatyett täckt med knottor, Djenné-Djeno (Nigerflodens dal), 1200-tal e.v.t., 17 cm. © Musée national du Mali

7. Terrakottastatyett, Djenné (Nigerflodens dal), 1200-tal e.v.t., 27 cm. © Musée national du Mali

8. Djurstatyett av terrakotta, Ténenkou Cercle (Inre Nigerdeltat), 1300 – 1400-tal e.v.t., 38,5 cm. © Musée national du Mali

Diverse föremål

700 – 1600-tal e.v.t.

Smycken (700 – 1600-tal e.v.t.): Metall (koppars, mässing, brons, järn, silver), kopal, korall, stenar (granit, kvarts), snäckskal, glas. Skulpterade och/eller flätade. Runda eller ovala pärlor, i olika färger, ofta genomborrade och ibland snäckformade eller dekorerade med människo-, blom- eller geometriska motiv. [9]

9. Samling av örhängan och ringar av brons, Inre Nigerdeltat, 700 – 1400-tal e.v.t. © Musée national du Mali

RÖD LISTA / VÄSTAFRIKA

Sängben och huvudstöd från tellem-kulturen (900 – 1300-tal e.v.t.): Terrakotta, trä. Små kolonner med konkav hals. Konkava plattformar, antingen rektangulära eller fyrkantiga. Ofta dekorerade med snitt, skraffering och/eller parallella band. Mått: 10 x 20 cm. [10–11]

10. Sängben av terrakotta, sjöområdet Lacustre, 900 – 1100-tal e.v.t., 34,5 x 25 cm.
© Musée national du Mali

11. Huvudstöd av trä från tellem-kulturen, Sangha-grottorna (dogon-folkets område), 1000 – 1300-tal e.v.t., 10,5 x 19,5 cm. © Musée national du Mali

10

11

Kärl och behållare

700 – 1500-tal e.v.t.

Terrakotta. Särskilt från Nigerflodens dal. Sfäriska, ibland dekorerade med geometriska- eller djurmotiv. Krukor och små vaser med snittade dekorationer. Möjliga spår av färg. Mått: 35-120 x Ø 24 cm. [12–13–14–15]

12. Terrakottafaska, Inre Nigerdeltat, 700 – 1200-tal e.v.t., 34 cm.
© Musée national du Mali

13. Karinerad kopp, Mema-området, 800 – 1300-tal e.v.t.
© Laboratoire de Préhistoire-Protohistoire de l'IFAN/UCAD, Senegal

14. Terrakottakärl med zoomorfiskt motiv (orm), Natamatao (Thial - Inre Nigerdeltat), ca. 1100 – 1300-tal e.v.t., 35 cm.
© Musée national du Mali

15. Klotformigt terrakottakärl med antropomorf huvud, Banamba-Koulikoro, 46 cm. © Musée national du Mali

12

13

14

15

BENIN - BURKINA FASO - ELFENBENSKUSTEN - GUINEA BISSAU NIGER - NIGERIA - SENEGAL - TOGO

Kärl och behållare

300 – mitten av 1900-talet e.v.t.

Terrakotta. Djur- eller människoformade kärl: ovalformade kroppar och dekorationer som liknar en gravid kvinna, med långsträckta halsar och/eller överst en statyett eller ett huvud. Fallosformade gravurnor. Kärl dekorerade med geometriska snitt. Mått: 10-80 x Ø 10-60 cm. [16–17–18–19–20–21]

16

17

18

19

20

21

16. Terrakottakärl, Diorom Boumak, 300 – 1500 e.v.t., 20,5 x 0,9 x Ø 28,5 cm.
© Laboratoire de Préhistoire-Protohistoire de l'IFAN/UCAD, Senegal

17. Gravurna av terrakotta med människofigur, bura-kulturen, Niger, ca. 300 – 1200-tal e.v.t., 57,15 x 23,5 x 17,78 cm. © Yale University Art Gallery, USA

18. Terrakottakål dekorerad med koncentriska cirklar och parallella linjer, Calabar (Cross River State), 500 – 600-tal e.v.t., Ø 33,5 cm. © National Commission for Museums and Monuments / Old Residency Museum, Nigeria

19. Terrakottakalk, Sinthiou Bara, 800 – 1100-tal e.v.t., 11,5 x 0,9 x Ø 8 cm.
© Laboratoire de Préhistoire-Protohistoire de l'IFAN/UCAD, Senegal

20. Ringhalsat gravkärl av terrakotta med buk och hål i botten, ebré-folket, 1600-tal e.v.t., 32 x 16 cm.
© Musée des Civilisations de Côte d'Ivoire / Alecian Frédéric Djamel

21. Människoformat gravkärl av terrakotta med armformade handtag och hål i botten, akyé-folket, 1600-tal e.v.t., 33,5 x 20 cm.
© Musée des Civilisations de Côte d'Ivoire / Alecian Frédéric Djamel

Skulpterade föremål

900 f.v.t. – tidigt 1900-tal e.v.t.

Terrakotta, lera, sten, metall. Monoliter, plaketter, statyer och statyetter. Stående eller sittande figurer. Möjliga spår av patina eller färg. Runda eller ovala huvuden, ofta stora i förhållande till resten av kroppen. Framträdande ögonbryn. Väldefinierade, ibland öppna, munnar. Stora öron. Ringhalsade.

Skäggiga män. Kvinnor med slätt eller skulpterat hår, med chinjonger eller flätor. Armarna utsträckta längs med kroppen, böjda eller korsade över bröstet. Hängande bröst. Skarifierad kropp. Framträdande navel. Kan ha på sig smycken eller accessoarer, ibland skulpterade på själva materialet. [22–23–24–25–26–27–28–29–30–31]

22

23

24

25

26

22. Människohuvud av terrakotta, nok-kulturen, Nigeria, ca. 900 – 300 f.v.t., 21 x 16,5 x 14,6 cm. © Yale University Art Gallery, USA

23. Mansfigur av terrakotta (fragment), sokoto-kulturen, Nigeria, 500 f.v.t. – 200 e.v.t., 46,4 x 30,5 x 20,3 cm. © Yale University Art Gallery, USA

24. Terrakottafigur Owo oba (kung), (fragment), Igbolaja (Ondo-staten), 1400-tal e.v.t., h. 25 cm. © National Commission for Museums and Monuments, Nigeria

25. Lerstatyett, M'ma, täckt med växttjära föreställande en figur med höjda armar och avlånga ögon, agni- och akan-folken, 1600-tal e.v.t., 35,5 x 19 x 19,5 cm. © Musée des Civilisations de Côte d'Ivoire / Alecian Frédéric Djamel

26. Akwanashi av sten (monolit), bakor-folket, Ikom (Cross River-regionen), 200 e.v.t., h. 113 och h. 174 cm. © National Commission for Museums and Monuments, Nigeria

27

28

29

30

31

27. Taha (skulpterat huvud) av laterit med platt topp, näsa och mun skulpterade i relief, Gohitafla, före 1600-talet e.v.t., 26,5 x Ø 19 cm.

© Musée des Civilisations de Côte d'Ivoire / Alecian Frédéric Djamel

28. Esie-staty av täljsten föreställande en sittande människofigur, Igbomina (Kwara-staten), 1800-tal e.v.t., h. 75,5 cm.

© National Commission for Museums and Monuments, Nigeria

29. Ife-huvud av mässing, Wumunije (Osun-staten), 1300 – tidigt 1400-tal e.v.t., h. 24 cm. © National Commission for Museums and Monuments, Nigeria

30. Mässingsplakett föreställande en oba (kung) med följeslagare, edo-folket, kungariket Benin - Nigeria, 1500-talet e.v.t., 43,5 x 41 x 10,7 cm.

© The Trustees of the British Museum, Storbritannien

31. Minneshuvud av en oba (kung) i mässing, 1700 – 1800-tal e.v.t., h. 40,5 cm.

© National Commission for Museums and Monuments, Nigeria

ICOM OCH SKYDDET AV KULTURARVET

International Council of Museums (ICOM), som inrättades 1946 för att representera museer och museipersonal världen över, verkar för att främja och skydda natur- och kulturarvet, nutida och framtida, materiella och immateriella. Med ett unikt nätverk av över 50 000 medlemmar i 115 (2020) länder och territorier är ICOM verksam inom ett brett spektrum av musei- och kulturarvsrelaterade fält.

ICOM upprätthåller formella förbindelser med FN:s utbildnings-, vetenskapliga och kulturella organisation (UNESCO) och har en rådgivande status åt FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC) som expert i kampen mot olaglig handel med kulturföremål. ICOM har också samarbete med organisationer som INTERPOL och Världstullorganisationen (WCO) för att utföra några av sina internationella offentliga samhällsuppdrag.

Skyddet av kulturarv i händelse av naturkatastrof eller väpnad konflikt är också kärnan i ICOM:s arbete, med hjälp av sitt Katastrofhanteringsutskott (DRMC) och genom sitt starka engagemang i den internationella organisationen Blue Shield. ICOM har möjlighet att mobilisera nätverk av kulturarvsexperten från hela världen tack vare sina många program.

År 2013 skapade ICOM det första *Internationella observatoriet för olaglig handel med kulturföremål (International Observatory on Illicit Traffic in Cultural Goods)* för att stärka sin insats för att bekämpa olaglig handel.

De Röda listorna har utformats som praktiska verktyg för att bekämpa olaglig handel med kulturföremål. ICOM är tacksam för det orubbliga engagemanget från de experter och institutioner som generöst bidrar till de Röda listornas framgång.

De Röda listorna finns på följande adress: <https://icom.museum/en/>

Med generöst stöd från:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Home Affairs FDHA
Federal Office of Culture FOC

*Union Économique
et Monétaire
Ouest Africaine*

För delen "Mali akut":

**VÄRLDSKULTUR
MUSEERNA**
ETNOGRAFISKA
ÖSTASIATISKA
MEDELHAVET
VÄRLDSKULTUR

*U.S. Department of State
Bureau of Educational and Cultural Affairs
Washington, D.C.*

ICOM international
council
of museums

15, rue Lasson - 75012 Paris - Frankrike

Tel.: +33 (0)1 47 34 05 00 - Fax: +33 (0)1 43 06 78 62

E-post: illicit-traffic@icom.museum - Webbplats: <https://icom.museum/en/>

Diverse föremål

20 000 f.v.t. – 1800-talet e.v.t.

Smycken och ornament: Metall (koppar, brons, silver, guld, legeringar) eller elfenben. Armband och fotringar, halsband och guldvikter. Hjälmars och hårornament. Kan vara människoformade eller ha geometriska motiv. [32–33–34–35–36–37]

32. Järnarmband, bura-kulturen, Nigerflodens dal (Niger), 200 – 1000-tal e.v.t., Ø 9,53 cm.
© The Metropolitan Museum of Art, USA

33. Halsring av kopparlegering (torque), bura-kulturen, Nigerflodens dal (Niger), 200 – 1000-tal e.v.t., Ø 18,73 cm. © The Metropolitan Museum of Art, USA

34. Bronshänge i form av människohuvud, Igbo Isaiah (Igbo-Ukwu, Nigeria), 800 – 900-tal e.v.t., 7,6 x 4,10 x 5,5 cm.
© The Trustees of the British Museum, Storbritannien

35. Bronshjälm, senufo-kulturen, Tiebissou, före 1600-talet e.v.t., 12 x 19,4 cm.
© Musée des Civilisations de Côte d'Ivoire

36. Bronsarmband från yoruba-folket, ogboni-sällskapet, Ijebu (Nigeria), 1700 – 1800-tal e.v.t., 12,7 x 11 cm. © Yale University Art Gallery, USA

37. Åttatandad elfenbenskam med fyra runda perforeringar och en korsformad, tidigt 1800-tal e.v.t., 8,5 x 4 cm.
© Musée des Civilisations de Côte d'Ivoire / Alecian Frédéric Djamel

Vapen och verktyg: Terrakotta, trä, ben, sten, järn. Neolitiska jakt- och fiskeredskap och yxhuvuden (slipad sten). Pilspetsar, eventuellt tandade. Metalldolkar. Flätskivor, kan vara dekorerade med geometriska snitt. Triangulära remskivor av trä, krönt med ett huvud eller skulpterad scen. [38–39–40–41]

38. Benyxa, Khant - neolitisk fyndplats (St. Louis), 5000 – 3000 f.v.t., 8,1 x 3,7 x 2 cm.
© Laboratoire de Préhistoire-Protohistoire de l'IFAN/UCAD, Senegal

39. Harpun och fiskkrok av ben, Khant - neolitisk fyndplats (St. Louis), 5000 – 3000 f.v.t., harpun: cirka 10 x 1,5 cm; fiskkrok: 5 x 3 x 0,8 cm.
© Laboratoire de Préhistoire-Protohistoire de l'IFAN/UCAD, Senegal

40. Flätskiva av terrakotta, Aroundou (Tambacounda), 900 – 1000-tal e.v.t., 2,4 x Ø 8,6 cm.
© Laboratoire de Préhistoire-Protohistoire de l'IFAN/UCAD, Senegal

41. Eben (ceremoniellt svärd) av järn, edo-folket, kungariket Benin - Nigeria, 1800 – mitten av 1900-talet e.v.t., 96,52 x 17,78 x 20,32 cm.
© Yale University Art Gallery, USA

Diverse föremål: Terrakotta, trä, metall. Kopparklockor, kan vara dekorerade med motiv. Pelare, dörrar och andra delar av traditionella möbler. Karvade eller gjutna pipor och andra föremål av terrakotta. [42–43–44]

42. Kopparhaltig klocka, Sinthiou Bara, 800 – 1100-tal e.v.t., 6,3 x 0,8 x Ø 5,4 cm.
© Laboratoire de Préhistoire-Protohistoire de l'IFAN/UCAD, Senegal

43. Agba (ceremoniell pall) av trä för en oba (kung) med metallspikar, edo-folket, kungariket Benin - Nigeria, 1800-talet e.v.t., 36,8 x 63,5 x 34,3 cm.
© The Metropolitan Museum of Art, USA

44. Traditionell trädörr, byn Barsologo (Moaga), mitten av 1800-talet e.v.t., 124 x 83,5 cm.
© Musée National du Burkina Faso

